

вдале їх застосування в художній практиці і складає основу композиційної компетентності майбутнього вчителя образотворчого мистецтва [1, С. 164].

Саме через композицію художник виражає свою думку, робить її зрозумілою для глядача, важливою та мистецькою, тому сформовані композиційні компетентності так необхідні в професійній діяльності майбутнього вчителя образотворчого мистецтва. У композиційній побудові яскравим акцентом є контрасти. Головне можна виділити яскравим кольором на спокійному тлі, великі розміри підкреслити невеликими предметами і навпаки тощо [2, С. 78].

На нашу думку, також варто знайомити майбутніх учителів образотворчого мистецтва з науковими знаннями з математики (геометрія та перспектива), фізики (світло та колір), анатомії та фізіології (структура та робота ока), психології (сприйняття кольору та його вплив на людину).

Тільки поєднання і взаємозв'язок усіх цих знань, умінь із загальними законами, прийомами композиції допоможе майбутнім вчителям образотворчого мистецтва стати справжніми «композиторами», істинними творцями, що допоможе якісно передати свій художній досвід майбутнім поколінням.

Підсумовуючи вищевикладене, можна зробити наступні висновки. Композиція – це, з одного боку процес народження твору мистецтва від початку до кінця, від появи задуму до його завершення; з іншого боку – своєрідний комплекс засобів розкриття змісту картини, що сприяє найбільш повному, цілісному і виразному рішенню задуму творця. Композиційна компетентність – основа професійної компетенції майбутнього вчителя образотворчого мистецтва, так як знання законів, приймів і способів композиції допоможе реалізувати творчий потенціал студентів в усіх видах образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва.

Список використаних джерел

1. Шорохов Е. Н. Композиция / Е. Н. Шорохов. – М. : Просвещение, 1986. – 386 с.
2. Ганзен В. А. О гармонии в композиции / В. А. Ганзен, П. А. Кудин, В. Ф. Ломов // Техническая эстетика. – 1969. – №4. – С. 1-3.

Чернякова О. В., к. психол.н.,
доцент ДВНЗ «Донбаський
державний педагогічний
університет»
(м. Слов'янськ)

ІННОВАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ЯК ЗАСІБ ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ТА ФОРМУВАННЯ ЕМОЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ У ДІТЕЙ З ПСИХОФІЗИЧНИМИ ВАДАМИ РОЗВИТКУ

Мистецтво – важлива частина культури суспільства, яке володіє величезною силою впливу на формування гармонійно розвиненої особистості.

Корекційні можливості мистецтва стосовно дитини з психофізичними вадами розвитку пов'язані, перш за все, з тим, що воно є джерелом нових позитивних переживань дитини, породжує нові креативні потреби та засоби їх задоволення в тому чи іншому виді мистецтва. А підвищення естетичних потреб школярів з психофізичними вадами розвитку, активізація потенційних можливостей дитини в практичній художній діяльності і творчості – це і є реалізація соціально-педагогічної функції мистецтва [1, с. 20].

Як указують учені-дефектологи й психологи, соціально-педагогічна спрямованість корекційної роботи з школярами з психофізичними вадами розвитку засобами мистецтва здійснюється двома шляхами:

- через виховання здатності естетично сприймати дійсність як безпосередньо в житті, так і через твори мистецтва;
- через діяльність, пов'язану з мистецтвом (художньо-розмову, музичну, образотворчу, театралізовано-ігрову) [1, с. 21].

Сучасні дослідження у спеціальній психології та педагогіці об'єктивно підтверджують позитивний вплив мистецтва на школярів з різними відхиленнями в розвитку [2].

Проте жодне з мистецтв не володіє настільки дієвою виховною силою, як музика, що є невід'ємною частиною нашого життя і важливим засобом формування духовного світу людини.

Музика – один із потужних засобів формування особистості в системі естетичного виховання людини. Відображаючи дійсність у звукових образах, вона яскравіше, різноманітніше, ніж інші види мистецтва, здатна розкрити внутрішній світ людини, передати найтонші порухи душі, спонукати до співчуття, змусити переживати. Музика виховує оптимістичне ставлення до життя, збагачує інтелект, надає моральної сили, формує чуття краси. Світ звуків не просто впливає, він орієнтує на певні моральні ідеали, вносить гармонію в наш духовний світ, формує не окремі знання, навички й уміння, а цілісну особистість, гармонізує процес її розвитку [3, с. 50].

У результаті спілкування з музикою дитині передаються її настрої і почуття: радість, сум, тривога і жаль, рішучість і ніжність. У цьому сила психологічного впливу музики, дякуючи цьому виду мистецтва, розвивається сприйнятливість і чуттєвість. Саме музика, на нашу думку, може стати емоційно-оцінним стрижнем, що дає змогу формувати в дитини естетичне сприймання інших видів мистецтва й оточуючого світу, розвивати образне мислення й уяву, естетичну свідомість, а також розвивати та коригувати емоційну сферу дитини з психофізичними вадами розвитку загалом.

Метою уроків співів і музики, які проводяться в спеціальних загальноосвітніх школах-інтернатах, є виховання естетичних почуттів учнів, формування в них музичної культури. Зрозуміло, що ці уроки виходять за межі лише естетичного впливу і виконують також специфічну мету корекції вад пізнавальної діяльності дітей та їх емоційно-вольової сфери. На важливу роль музики у вихованні та навчанні школярів з психофізичними вадами розвитку вказували як відомі зарубіжні представники спеціальної педагогіки минулого (Е. Сеген, Ж. Демор, О. Декролі), так і сучасні вітчизняні дефектологи (А. Айдарбекова, О. Гаврилушкіна, О. Граборов, О. Коломійцева, В. Кашченко, І. Євтушенко, С. Міловська, А. Соболева, Н. Квітка).

У дослідженнях С. Міловської доведено, що під час занять музикою в учнів активізується мислення, формується цілеспрямована діяльність і стійкість уваги. Колективні заняття співом, що супроводжуються музикою, а також ритмічні рухи дисциплінують дітей, виховують організованість. Діти привчаються слухати музику і перейматися її змістом. Вони оволодівають навичками співу, у них накопичується певний запас музичної уяви. На цій основі формується любов до музики, почуття естетичного задоволення від її прослуховування, виробляються елементи музичного смаку. Музика підносить настрої і підвищує загальний життєвий тонус [4, с.62].

Як уже зазначалося, музично-естетичне виховання сприяє розвитку в дітей здатності сприймати, відчувати і розуміти прекрасне, що є потужним напрямком для корекції емоційної сфери дитини з психофізичними вадами розвитку [2].

Узагальнення результатів психолого-педагогічних досліджень і аналіз практики роботи спеціальних загальноосвітніх шкіл-інтернатів свідчать про те, що потрібне окреме, додаткове розроблення напрямів, методів і прийомів корекції емоційної сфери дітей з психофізичними вадами розвитку. Одним із таких засобів є музичне мистецтво, яке за своєю сутністю є універсальним засобом формування творчих здібностей, образного мислення, естетичних потреб і смаків, емоційно-чуттєвої сфери.

Список використаних джерел

1. Артпедагогика и арттерапия в специальном образовании. Педагогическое образование. – М. Akademia, 2001. – 248 с.
2. Коломійцева О.В. Психологічні особливості емоційного сприймання музики розумово відсталими дітьми : автореф. дис. ... канд. психол. наук. : спец. 19. 00. 08 «Спеціальна психологія» // О. В. Коломійцева. – К., 2009. – 21 с.
3. Формирование эстетического отношения к искусству. в 6-т.Т.1. / ред. кол.: И. А. Зязюн, В. Г. Бутенко, Н. Д. Ярмаченко [и др.].– М., 1991.– 76с.
4. Миловская С.М. Некоторые особенности музыкального воспитания умственно отсталых школьников / С. М. Миловская // Эстетическое воспитание во вспомогательной школе / под ред. Т.Н. Головиной – М., 1972. – С. 62.